

Kompetanse- og samarbeidsprosjekt – veiledning til søker

Formålet med søknadstypen Kompetanse- og samarbeidsprosjekt er å utvikle ny kunnskap og bygge forskningskompetanse som samfunnet eller næringslivet trenger for å møte viktige samfunnsutfordringer. Søknadstypen forutsetter prosjektsamarbeid mellom forskningsmiljøer og relevante aktører utenfor forskningssektoren.

Søknadstypen omfatter to store årlige fellesutlysninger, men også andre enkeltstående mindre utlysninger benytter seg av denne søknadstypen. Alle utlysningene innenfor denne søknadstypen har samme type krav og føringer, kriterier og søknadsbehandlingsprosess.

Fellesutlysninger med frist 17. februar 2021:

- [Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv](#)
- [Kompetansebyggende prosjekt for næringslivet](#)

De viktigste forskjellene mellom de to utlysningene er krav til samarbeidspartneres medvirkning i prosjektet og hvordan prosjektet finansieres. I Kompetansebyggende prosjekt for næringslivet krever vi kontantfinansiering fra samarbeidspartnere. I Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv krever vi ikke kontantfinansiering, men at samarbeidspartnerne medvirker og fører sine kostnader inn i prosjektets budsjett. Samarbeidspartneres kostnader kan ofte dekkes av vår bevilgning.

I fellesutlysningene må du legge merke til hvilke temaer det lyses ut midler til, listet under overskriften "*Aktuelle temaområder for denne utlysningen*". Søknaden må rettes inn mot et av disse temaene. Finner du ingen relevante temaer for ditt forskningsfelt, anbefaler vi at du sjekker ut årets [forskerprosjektutlysninger](#).

Nedenfor finner du en beskrivelse av de mest sentrale kjennetegnene ved søknadstypen Kompetanse- og samarbeidsprosjekt. En fullstendig beskrivelse av krav til søknaden finner du i utlysningene.

Hva kjennetegner et kompetanse- og samarbeidsprosjekt?

- Kompetanse- og samarbeidsprosjekter utvikler ny kunnskap og bygger forskningskompetanse som samfunnet og/eller næringslivet trenger for å møte viktige samfunnsutfordringer.
- Prosjektene stimulerer til og støtter samarbeid mellom forskningsmiljøer og aktører utenfor forskningssektoren.
- Prosjektene bidrar til ny kunnskap og kompetansebygging i norske forskningsmiljøer på prioriterte områder.
- Forskningen er av grunnleggende og/eller anvendt art, og er nyttig for brede samfunnsgrupper.
- Prosjektene ligger i eller nær forskningsfronten, og bør derfor normalt inkludere samarbeid med ledende internasjonale fagmiljøer som gir høy nytteverdi for de norske miljøene.
- Forskningsresultatene skal gjøres tilgjengelig ved deling og publisering i tråd med [Forskningsrådets policy for åpen forskning](#).
- Prosjektene omfatter normalt rekrutteringsstillinger (ph.d. og/eller postdoktor).

Hvem kan søke?

Godkjente norske forskningsorganisasjoner kan søke om utlyste midler til Kompetanse- og samarbeidsprosjekt. Utlysningene krever samarbeid mellom forskningsorganisasjonen og minst to norske aktører utenfor forskningssektoren.

Krav til samarbeidspartnerne og deres oppgaver i prosjektet

Søknaden skal være utformet i samarbeid mellom den prosjektansvarlige forskningsorganisasjonen og en gruppe samarbeidspartnere som representerer den aktuelle utfordringen prosjektet skal bidra til å møte.

Samarbeidspartnerne er med i planleggingen, styringen og gjennomføringen av prosjektet for å sikre at problemstillinger, forskningsaktiviteter og resultater blir relevante og samfunnsnyttige. Se faktaboksen nedenfor om krav til *faktisk samarbeid*. Samarbeidspartnerne kan være fra offentlig sektor, frivillige organisasjoner, næringsliv og/eller andre private organisasjoner.

Samarbeidspartnere som normalt ikke driver med forskning, kan være med å definere prosjektet, diskutere problemstillinger

som kommer opp, komme med innspill underveis eller bidra til justeringer av prosjektets retning.

Krav til samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner:

- Prosjektet må ha minst to norske samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner. Sammensetningen av samarbeidspartnerne i prosjektet vil være avhengig av den utfordringen som prosjektet skal bidra til å møte.
 - Samarbeidspartnerne må være registrert i Brønnøysundregisteret.
 - Det er ikke mulig for en og samme aktør å ha flere roller i prosjektet. Noen forskningsorganisasjoner, som for eksempel helseforetak, kan opptre med flere roller: som forskningsorganisasjon, offentlig og/eller kommersiell aktør. Det er ikke mulig å opptre som både forskningsorganisasjon og samarbeidspartner i et og samme prosjekt. Rollene må fremgå tydelig i prosjektbeskrivelsen.
 - Foretak som står i avhengighetsforhold til hverandre, for eksempel i en konsernrelasjon, blir regnet som én samlet aktør i henhold til statsstøttereguleringen.
 - Offentlige etater eller virksomheter kan regnes som forskjellige samarbeidspartnere i prosjektet selv om juridisk eier er den samme (stat eller kommune), såfremt den ene virksomheten ikke er direkte underlagt en annen.
 - Enkeltpersonforetak kan ikke være prosjektansvarlig. Enkeltpersonforetak kan være samarbeidspartnere, men innehaver av enkeltpersonforetaket kan ikke få dekket egne personal- og indirekte kostnader. Enkeltpersonforetak kan få dekket personal- og indirekte kostnader til ansatte de måtte ha, og andre kostnader som de har ved deltakelse i et prosjekt, forutsatt at disse kan gjenfinnes i enkeltpersonforetakets regnskap.
- Prosjektene skal ha en styringsgruppe eller en rådgivende gruppe/referansegruppe med representasjon fra både forskningsorganisasjonen(e), samarbeidspartnerne og eventuelt andre relevante aktører. Det er mulig å sitte i styrings-/referansegruppen uten å være knyttet til prosjektet som samarbeidspartner.
- Samarbeidspartnerne skal bidra aktivt i utformingen, gjennomføringen og spredningen av resultater fra prosjektet og sikre at ny kunnskap tas i bruk.
- Samarbeidspartnere skal delta i prosjektet med faglige og eventuelt økonomiske ressurser.
- Hvis prosjektet får tildelt midler, må prosjektansvarlig etablere [samarbeidsavtaler](#) (kontrakter) med alle sine samarbeidspartnere. Samarbeidsavtalene skal regulere gjensidige rettigheter og plikter og sikre forskningens integritet og uavhengighet. Både norske og utenlandske samarbeidspartnere skal ha samarbeidsavtaler.

Prosjektansvarlig og samarbeidspartnerne skal gjennomføre prosjektet i "faktisk samarbeid", slik dette er definert i statsstøttereguleringen (Gruppeinntakets art.25):

Faktisk samarbeid

Statsstøttereguleringens definisjon av faktisk samarbeid:

"Samarbeid mellom minst to uavhengige parter for å utveksle kunnskap eller teknologi eller for å nå et felles mål på grunnlag av arbeidsdeling, der partene i fellesskap definerer omfanget av samarbeidsprosjektet, bidrar til dets gjennomføring og deler risikoer og resultater. En eller flere parter kan bære alle kostnadene for prosjektet og dermed frita andre parter for finansiell risiko. Oppdragsforskning og yting av forskningstjenester anses ikke som en form for samarbeid".

For å unngå indirekte støtte til samarbeidspartnerne som er foretak, må samarbeidsavtalene være innrettet i henhold til ESAs retningslinjer for støtte til FoUol paragraf/punkt 28.

(Norsk oversettelse hentet fra [regjeringens informasjon om ESAs retningslinjer](#).)

Felles samarbeidsprosjekter innebærer ikke indirekte statsstøtte til foretaket i tilfeller der:

"Når samarbeidsprosjekter utføres i fellesskap av foretak og forskningsorganisasjoner eller forskningsinfrastrukturer, anser tilsynet at det ikke tildeles indirekte statsstøtte til de deltagende foretakene gjennom disse enhetene på grunn av gunstige vilkår for samarbeidet dersom en av følgende vilkår er oppfylt

(.....)

- det er bred spredning av resultatene som ikke gir opphav til immaterielle rettigheter og der eventuelle immaterielle rettigheter knyttet til resultater fra aktivitet utført av forskningsorganisasjonen i sin helhet tilfaller denne, eller
- forskningsorganisasjonen mottar kompensasjon fra de deltagende foretak som tilsvarer markedsprisen for de immaterielle rettighetene som utgår fra resultater av aktivitet utført av forskningsorganisasjonen og som overføres til de deltagende foretak, eller
- det i kontrakten mellom partene fremgår at eventuelle immaterielle rettigheter fra resultatene samt tilgangsstrett til resultatene fordeles til de ulike parter forholdsmessig i forhold til partenes respektive bidrag til prosjektet."

Forskningsrådet fikk i søknadsåret 2020 flere spørsmål om hva som er en fornuftig sammensetning av et konsortium. Det er ikke mulig å gi ett godt svar på dette fordi sammensetningen i stor grad avhenger av temaet og den utfordringen som prosjektet skal bidra til å møte. Generelt sett skal imidlertid alle samarbeidspartnere være så viktig for prosjektet at de vanskelig kan erstattes.

For mange prosjekter er det en god modell å ha 3-5 sentrale samarbeidspartnere som kjenner utfordringen godt, har behov for kompetansen og vil sikre at samfunnet får nytte av og tar resultatene i bruk. I tillegg til samarbeidspartnerne kan prosjektet knytte til seg andre interessenter med en mer uformell tilknytning. Slike interessenter må beskrives godt i prosjektbeskrivelsen slik at vi får et tydelig bilde av den totale bredden av interesse og interessenter i prosjektet. Interessenter kan gjerne sitte i en styringsgruppe selv om de ikke er definert som samarbeidspartner i søknaden.

I en del prosjekter kan det være mange enkeltstående aktører som bidrar inn i prosjektet. Eksempler på dette er prosjekter som har behov for å knytte til seg en gruppe like aktører som skoler, skogeiere eller forbrukere. Her anbefaler vi, om mulig, å la en samlende aktør (som en kommune eller en bransjeforening) ta ansvar som prosjektets knyttingspunkt. De mindre aktørene kan da anses som underleverandører til denne. En slik løsning vil i stor grad forenkle prosjekteiers oppfølging av prosjektet.

I tillegg til rollen som samarbeidspartner kan prosjektet selvsagt knytte til seg nødvendige underleverandører. En underleverandør leverer på en avgrenset oppgave uten å kunne opparbeide noen form for rettigheter til resultatene i prosjektet. Underleverandøren får betalt markedspris av oppdragsgiver (prosjektansvarlig eller en av samarbeidspartnerne) for sin innsats.

I Forskningsrådets søknadsskjema vil du også finne rollen "FoU-leverandør". I Kompetanse- og samarbeidsprosjekt vil denne rollen være mindre relevant. Vi forholder oss hovedsakelig til bruk av samarbeidspartnere og underleverandører.

Krav til medvirkning og finansiering

De viktigste forskjellene mellom ulike utlysninger i søknadstypen Kompetanse- og samarbeidsprosjekt er

- ulike krav til samarbeidspartnerne medvirkning i prosjektet
- om medvirkningen finansieres av prosjektets tildelte midler
- om samarbeidspartnerne må bidra med kontantfinansiering

Kravet til medvirkning og finansiering kan også variere noe innenfor utlysningenes temaer, så les utlysningstekstene nøye. De generelle kravene for fellesutlysningene er forklart nærmere i tabellene nedenfor.

Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv

Samarbeidspartnerne deltagelse i prosjektet er viktig for å sikre at ESAs krav om faktisk samarbeid er oppfylt. Vi ønsker derfor at samarbeidspartnerne kostnader relatert til deltagelsen, eller arbeidsinnsatsen i prosjektet, fremkommer i budsjettene. Samlet skal innsatsen utgjøre minimum 10 prosent av prosjektets totale kostnader, men temaene vil kunne sette et høyere krav til innsats i prosjektene (se regneeksempel nederst i veiledningen). Innsatsen kan ikke erstattes av kontantbidrag fra de samme samarbeidspartnerne.

Samarbeidspartnerne kostnader knyttet til prosjektdeltagelsen kan dekkes av Forskningsrådets finansiering. For samarbeidende foretak vil graden av finansiering være begrenset av statsstøttereguleringen.

Når kostnadstabellen skal fylles ut	<p>Samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner skal delta aktivt i prosjektet i forbindelse med utforming av problemstillinger, i gjennomføring eller i andre deler av prosjektet der deres innsats er avgjørende. Det innebærer at samarbeidspartnerne har en andel av prosjektets kostnader.</p> <p>En samarbeidspartners kostnader vil i hovedsak være knyttet til timeforbruk. Dette føres inn i budsjettet som personal- og indirekte kostnader. Samarbeidspartneren kan også ha andre kostnader enn timeforbruk. Det er viktig at alt som belastes prosjektet, er reelle kostnader som gjenfinnes i organisasjonens regnskap. Se for øvrig Forskningsrådets regler for kostnadsføring.</p> <p>Et regneeksempel på medvirkningskravet er satt opp nederst i veiledningen.</p>
Når finansieringstabellen skal fylles ut	<p>Prosjektets finansiering består av Forskningsrådets finansiering og eventuell innsats finansiert av samarbeidspartnerne.</p> <p>Det vil stå tydelig i utlysningen dersom samarbeidspartneren som ikke er forskningsorganisasjoner kan få dekket sine kostnader i prosjektet gjennom Forskningsrådets finansiering, eller om de helt eller delvis selv må finansiere kostnadene sine.</p> <p>Det ingen forventninger om kontantfinansiering (cash) fra samarbeidspartnerne. En eventuell kontantfinansiering kan inkluderes i prosjektbudsjettet dersom det er ønskelig, men vil ikke kunne erstatte kravet om en reell arbeidsinnsats i prosjektet slik det ble beskrevet over.</p>

PS! For foretak vil statsstøtteregeverket sette noen begrensninger for støttegrad (hvor stor andel av egne kostnader som de kan få finansiert).

Samarbeidspartnere som er forskningsorganisasjoner, kan få dekket sine kostnader etter gjeldende [retningslinjer](#).

Kompetansebyggende prosjekt for næringslivet

Når kostnadstabellen skal fylles ut	Samarbeidspartnerne vil i hovedsak delta gjennom å bidra til å definere prosjektet, gjennom oppfølging underveis og i spredning av resultater. Disse kostnadene skal ikke føres inn i prosjektbudsjettet, men defineres og tallfestes i prosjektbeskrivelsen.
Når finansieringstabellen skal fylles ut	Samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner, vil ikke kunne få dekket sine egne kostnader gjennom Forskningsrådets prosjektmidler, men må finansiere dem selv. Midlene fra Forskningsrådet går i sin helhet til å finansiere kostnader hos forskningsorganisasjonene.
Krav til kontantfinansiering	I tillegg til å finansiere egne kostnader må samarbeidspartnerne bidra med kontantfinansiering for å dekke en del av forskningsorganisasjonenes kostnader. Hovedregelen er at Forskningsrådets finansiering maksimalt kan være fire ganger kontantbidraget fra de norske samarbeidspartnerne.

Når du har med deg internasjonale samarbeidspartnere

Et kompetanse- og samarbeidsprosjekt skal bidra til langsiktig kompetanseoppbygging i norske forskningsmiljøer innenfor faglige temaer med stor betydning for norske samfunnsaktører. Dette innebærer at hoveddelen av prosjektmidlene skal benyttes i Norge. Ofte vil likevel medvirkning fra utenlandske forskningsorganisasjoner og/eller foretak i konsortiet tilføre prosjektene stor verdi.

Utenlandske samarbeidspartnere vil alltid komme i **tillegg** til de minst to norske samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner, og som representerer den samfunnsutfordringen prosjektet skal jobbe med.

Utenlandske aktører håndteres forskjellig med hensyn til om kostandene kan føres i prosjektbudsjettet eller ikke, og også om de kan få dekket disse kostnadene gjennom støtte fra Forskningsrådet eller ikke.

Utenlandske forskningsorganisasjoner	Ja, kostnadene kan føres i prosjektets budsjett, og også dekkes gjennom midler fra Forskningsrådet. Betydningen av deres deltakelse må beskrives godt.
Utenlandske offentlige aktører	Nei, kostnadene kan ikke dekkes gjennom prosjektet. Kostnadene skal heller ikke inngå i prosjektets budsjett. Det er likevel viktig at man beskriver disse aktørens rolle og oppgave i prosjektet godt.
Utenlandske bedrifter og foretak	Nei, kostnadene kan ikke dekkes gjennom prosjektet. Kostnadene skal heller ikke inngå i prosjektets budsjett. Det er likevel viktig at man beskriver disse aktørens rolle og oppgave i prosjektet godt. Dersom utlysningen stiller krav om at samarbeidspartnere skal bidra med kontantfinansiering, gjelder dette kravet den samlede innsatsen fra de norske samarbeidspartnerne. En eventuell finansiering fra samarbeidspartnere i utlandet anses som en styrke for prosjektet, men teller ikke med når støtten fra Forskningsrådet skal beregnes.
Utenlandske underleverandører	Ja, prosjektet kan ha underleverandører fra andre land. Underleverandørers kostnader leveres på faktura til prosjektansvarlig og/eller samarbeidspartnere i prosjektet.

Regneeksempel for utlysningsvarianten **Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv**

Vi tar utgangspunkt i en godkjent forskningsorganisasjon som søker om midler til energiforskning. I utlysningen er det et tydelig krav om minimum 10 prosent medvirkning fra samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner.

Forskningsorganisasjonen har jobbet fram et godt konsortium bestående av en utenlandsk forskningsorganisasjon, et norsk foretak A og et norsk foretak B. Det er også viktige utenlandske foretak, underleverandører og interessenter involvert i prosjektet, men disse omtales kun i prosjektbeskrivelsen.

Når vi skal beregne medvirkningen fra de ulike aktørene, ser vi kun på kostnadssiden av prosjektet. Det er aktørens deltagelse i prosjektet vi ønsker å få bekreftet. Det tenkte prosjektet vårt har følgende kostnader:

Kostnader per prosjektpartner per år (beløp i hele 1 000)

	2021	2022	2023	2024	Sum	Kommentar
Forskningsorganisasjon	1 000	3 000	3 200	3 200	10 400	Prosjekteier
Utenlandsk forskningsorganisasjon	100	100	100	100	400	
Norsk foretak A	200	200	200	200	800	
Norsk foretak B	100	100	100	100	400	
Totalsum					12 000	

Prosjektets totale kostnader er: 12 000 000 kroner.

For å sjekke at medvirkningskravet er oppfylt, ser vi nærmere på kostnadene til de norske samarbeidspartnerne som ikke er forskningsorganisasjoner, dvs. foretak A og foretak B.

Samlet medvirkning fra samarbeidspartnere som "teller med", blir da: 800 000 + 400 000 = 1 200 000 kroner.

Medvirkningen beregnes til: 1 200 000 / 12 000 000 kroner = 0,1 = 10 prosent medvirkning, som er innenfor minimumskravet i utlysningen.

I slike samarbeidsprosjekter vil de fleste temaer tillate at Forskningsrådets midler dekker samarbeidspartnerens kostnader. **Les utlysningen nøye, og husk at statsstøtteregelverket kan sette noen begrensninger for foretak.** Vi fortsetter det tenkte eksempelet vårt i finansieringstabellen nedenfor:

Finansiering per prosjektpartner (beløp i hele 1 000)

	Forskningsrådet	Egen	Annen	Sum	Kommentar
Forskningsorganisasjon	10 000	400		10 400	Se retningslinjer for regnskapsføring
Utenlandsk forskningsorganisasjon	400			400	
Norsk foretak A*	640	160		800	Se betingelser for tildeling av statsstøtte
Norsk foretak B*	320	80		400	
Totalsum	11 360	640		12 000	

* I dette tenkte tilfellet er finansieringstabellene satt opp med utgangspunkt i en høyeste tildelt støtteintensitet på 80 prosent (små bedrifter / industriell forskning).